

Total general

O manie epidemică bîntuie la sfîrșit de an în rîndurile ordonat înșirate ale revistelor și în rîndurile dezordonat deșirate ale criticilor. Publicații serioase și vicioase se scutură de rubricile la zi, pentru a face loc unor nesfîrșite coloane cursive, cuprinzînd nesfîrșite idei discursive cu privire la anul literar-artistic ce s-a scurs. Criticii își abandonează instrumentele cotidiene, de mare precizie, și iau abacul. Toată lumea uită pentru o clipă scăderea, înmulțirea, împărțirea și, conștiințioasă, adună, adună titluri, nume, curente, grupuri, genii, rebuturi, tradiții, nou-tăți, teme, idei, stiluri, rămășițe, apoi trage o linie groasă și fermă și face *totalul general*. Este momentul idilic al anului, cînd fiecare publicație are și o pagină-două de umor, fotografii, parodii, proiecte, caricaturi, visuri, cînd ai voie să-l critici discret și glumeț chiar pe redactorul-șef al revistei în care publici, cînd poți să scapi un cuvînt mai tare chiar despre repertoriul teatrelor, cînd nu se sperie nimeni dacă numeri cîteva sute de ore de plictiseală în fața televizorului. E sfîrșitul anului, sîntem oameni inteligenți, ce dracu, avem simțul umorului, simțul măsurii, înțelegem de glumă. Totul e să nu uităm bilanțul, cu partea activă, partea pasivă și partea sedentară. Dacă *totalul general* e bun, optimist...

Fără doar și poate e bun, optimist. Dacă ar fi să luăm ca exemplu doar teatrul de la televiziune: piese noi, originale, scrise anume pentru „stimații telespectatori“, îndrăznețe, generoase, inedite, actuale, majore, mature, substanțiale, consubstanțiale, tulburătoare, scînteietoare. Și mai ales inexistente. Nimeni nu scrie teatru pentru televiziune. Toți scriu pentru scenă. Sau pentru radio. Sau pentru tipar.

Dar iată că ne-am abătut de la regulă și, în loc să adunăm, scădem. Ce am avea totuși de adunat? Ne amintim, că, pe la începutul anului, televiziunea contractase o pasiune aprigă pentru farse, de unde o succesiune de spectacole foarte asemănătoare între ele, mai ales prin verva și fantezia lor modestă: *Flecărerile femeilor*, *Jocul dragostei și-al intîmplării*, *Don Gil de ciorap verde*. Mai ținem minte un titlu: *Prescripția* de Ștefan Berciu, serial-polițist-psihologic-social-etic-etc., singura încercare de a face ceva anume pentru televiziune în acest sărac an, încercare meritorie, cum se spune cînd nu mai ai ce spune. Apoi o altă încercare, mai ambițioasă, dar, din păcate, de neasimilat, de a adapta pentru televiziune un Pirandello: *Sase personaje în căutarea unui autor*. Adaptarea fiind, în cazul de față, imposibilă, jocul destul de bun al unor actori s-a irosit fără emoție, nici de o parte nici de cealaltă a camerei de televiziune...

Dar iată că scădem într-una și, dacă ar fi să adăugăm la scăzător o dramoletă fără sare, cu un student și o cofetăreasă, s-ar putea ca scăzătorul să devină mai mare ca descăzutul și să recurgem la simbolurile algebrice, cu minus în față...

Din acest an dotenic ne rămîne totuși ceva, destul de însemnat. În primul rînd, confirmarea unor valori literare create mai de mult: *Ziariștii*, *Passacaglia*, *Arcul de triumf*, ca teatru, *Facerea lumii*, ca proză, pentru care televiziunea a făcut enorm în ceea ce privește restabilirea contactului cu marele public. În al doilea rînd, confirmarea unor mari talente actoricești: Marin Moraru și Gheorghe Dinică în *Ziariștii*, Emanoil Petruț în *Facerea lumii*, Ileana Predescu, Octavian Cotescu și Silviu Stănculescu în *Agentul din Cahors*, apoi Virgil Ogășanu. Sanda Toma și Irina Petrescu, un admirabil trio cehovian, structurat pe semitonuri, pe o superbă discreție a durerii și umorului, pe o subtilă comunicare dincolo de text, în zona poeziei pure a sentimentelor și gîndurilor, în *Malițioasa mea fericire* de Malighin (scris așa, mononimic, ca Euripide sau Aristofan?!).

Prin urmare, nici adunarea nu este neconcludentă, teatrul de la televiziune fiind capabil să ofere termeni și pentru tradiționalul bilanț optimizant, de care publicațiile sînt avide acum, la sfîrșit de an. S-ar putea ca din acest *total general* să fi omis ceva, s-ar putea, vai, să ne fi scăpat vreo emisie bună, s-ar putea să fi nedreptățit pe cineva. Dar, cum toate se iartă acum...

D. S.